



Politike financiranja za sisteme inkluzivnega izobraževanja

Končno zbirno poročilo



EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education



POLITIKE FINANCIRANJA ZA SISTEME INKLUZIVNEGA IZOBRAŽEVANJA

Končno zbirno poročilo





Evropska agencija za izobraževanje oseb s posebnimi potrebami in inkluzivno izobraževanje (v nadaljnjem besedilu: Agencija) je neodvisna in samoupravna organizacija. Agencijo sofinancirajo ministrstva za izobraževanje v njenih državah članicah in Evropska komisija s pomočjo nepovratnih sredstev za poslovanje v okviru izobraževalnega programa Erasmus+ (2014–2020) Evropske unije (EU).



Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

Podpora Evropske komisije za pripravo te publikacije ne pomeni odobritve njene vsebine, ki odraža le stališča avtorjev, zato Komisija ne more biti odgovorna za kakršno koli uporabo navedenih podatkov.

Stališča, ki jih v tem dokumentu navajajo posamezniki, ne predstavljajo nujno uradnih stališč Agencije, njenih držav članic ali Komisije.

Uredniki: Edda Óskarsdóttir, Amanda Watkins in Serge Ebersold

Dovoljena je objava izvlečkov iz tega dokumenta, pod pogojem, da je naveden jasen sklic na vir. To poročilo je treba v virih navesti, kot sledi: Evropska agencija za izobraževanje oseb s posebnimi potrebami in inkluzivno izobraževanje, 2018. *Politike financiranja za sisteme inkluzivnega izobraževanja: končno zbirno poročilo*. (E. Óskarsdóttir, A. Watkins in S. Ebersold, ur.). Odense, Danska

Zaradi večje dostopnosti je to poročilo na voljo v 25 jezikih in v dostopni elektronski obliki na spletni strani Agencije: www.european-agency.org

To je prevod izvirnega besedila v angleščini. V primeru dvoma o točnosti podatkov v prevodu glejte izvirno angleško besedilo.

ISBN: 978-87-7110-800-2 (elektronska)

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2018

Sekretariat
Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Denmark
Tel: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Urad v Bruslju
Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Tel: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org



VSEBINA

UVOD	5
Partnerski projekt	6
DEJAVNOSTI IN METODOLOGIJA PROJEKTA	6
OKVIR POLITIČNIH VPRAŠANJ, DEJAVNIKOV IN POGOJEV	8
Prvo medsektorsko vprašanje: zagotavljanje, da so učenci uspešno vključeni v ustrezne priložnosti za izobraževanje	10
Drugo medsektorsko vprašanje: spodbujanje pristopa šolskega razvoja k inkluzivnemu izobraževanju	11
Tretje medsektorsko vprašanje: zagotavljanje inovativnih in prožnih učnih okolij	12
Četrto medsektorsko vprašanje: zagotavljanje preglednih in odgovornih sistemov inkluzivnega izobraževanja	13
ZAKLJUČNE PRIPOMBE	15
LITERATURA	16







UVOD

Priporočilo Sveta o spodbujanju skupnih vrednot, vključujočega izobraževanja in evropske razsežnosti poučevanja navaja, da:

Zagotavljanje dejanskega enakega dostopa do kakovostnega vključujočega izobraževanja za vse učence, tudi tiste iz migrantskih družin ali socialno-ekonomsko prikrajšanih okolij, tiste s posebnimi potrebami in z invalidnostmi – v skladu s Konvencijo o pravicah invalidov –, je nujno za vzpostavitev bolj kohezivnih družb (Svet Evropske unije, 2018, str. 6).

Raziskava kaže, da so mehanizmi financiranja bistvenega pomena za določanje vrste sprejema v šolo, ki je na voljo učencem iz prikrajšanih skupin (OECD, 2012). Sistemi financiranja izobraževanja imajo ključno vlogo pri zagotavljanju, da imajo vsi učenci – tudi tisti, ki so marginalizirani zaradi spola, religije, sposobnosti, spolne usmerjenosti, družbenega statusa ali etnične pripadnosti – dostop do sistema inkluzivnega izobraževanja na vseh ravneh vseživljenjskega učenja (UNESCO, 2009). Medtem ko se države soočajo z različnimi izzivi v zvezi s financiranjem v podporo inkluzivnemu izobraževanju, je pomembno zagotoviti, da se razpoložljivi viri – človeški in drugi – čim učinkovitejše uporabijo (UNESCO, 2017).

Vodilo projekta **Politike financiranja za sisteme inkluzivnega izobraževanja** (FPIES) je, da oblikovalci politike v Evropi spoznajo, da so mehanizmi financiranja odločilen vzvod za zmanjševanje neskladij v izobraževanju. Vendar potrebujejo podrobnejše informacije o vplivu mehanizmov financiranja na inkluzivno izobraževanje, ki jih lahko uporabijo kot vodilo pri razvoju politik.

Projekt FPIES je odgovor na to prepoznano potrebo politik. Projekt, ki se izvaja v obdobju 2016–2018, nadgrajuje prejšnji projekt Evropske agencija za izobraževanje oseb s posebnimi potrebami in inkluzivno izobraževanje: **Financiranje inkluzivnega izobraževanja – vzporejanje sistemov držav za inkluzivno izobraževanje** (Evropska agencija, 2016). FPIES je sofinanciran s strani Agencije in v okviru projektov v prihodnost usmerjenega sodelovanja Evropske komisije **Erasmus+, ključni ukrep 3**. Kratko poročilo predstavlja povzetek projekta FPIES.



Partnerski projekt

Projekt temelji na neposrednem sodelovanju osmih partnerjev: **italijanskega, litovskega, nizozemskega, norveškega, portugalskega in slovenskega** ministrstva za izobraževanje, Agencije in **Univerze Ramon Llull**. Univerza deluje kot zunanji ocenjevalec projekta in se osredotoča na dejavnosti in rezultate projekta.

Cilj projekta FPIES je sistematično preučiti različne pristope k financiranju izobraževanja in opredeliti okvir učinkovite politike financiranja, ki si prizadeva za zmanjševanje neskladij v izobraževanju.

Izhodišče projekta FPIES je, da trenutni okviri za dodeljevanje sredstev v vseh državah temeljijo na izobraževalnih sistemih, ki si prizadevajo biti vedno bolj inkluzivni. Države so te okvire za dodeljevanje sredstev razvile, da bi deležnikom omogočile učinkovitejše izvajanje načel inkluzivnega izobraževanja.

Dejavnosti projekta so se posebej osredotočale na preučevanje sistemov za dodeljevanje sredstev v šestih partnerskih državah.

DEJAVNOSTI IN METODOLOGIJA PROJEKTA

Temeljni okvir projekta FPIES (Evropska agencija, sprejeto v tisk a) temelji na obstoječem raziskovalnem znanju (predvsem Evropske agencije, 2016). Vloga temeljnega okvira je bila voditi zbiranje informacij o projektu in zagotoviti okvir za analiziranje zbranih informacij.

Kot metodologija, ki je podpirala zbiranje informacij v okviru projekta, je bil uporabljen pristop vzajemnega učenja. Ta ima potencial za olajševanje samopregledovanja in izmenjavo izkušenj, ki podpirajo dolgoročen razvoj politike in njeno izvajanje v sodelujočih državah.

Glavne dejavnosti vzajemnega učenja so bile šest študijskih obiskov držav: en v vsako partnersko državo. Pri vsakem študijskem obisku države je sodeloval širok krog deležnikov na ministrski, občinski in šolski ravni v deželi gostiteljici ter obiskovalci na ministrski ravni iz treh od petih partnerskih držav. Udeleženci študijskih obiskov držav so sodelovali pri vrsti vnaprej dogovorjenih dejavnosti in razpravah ob podrobnem preučevanju sistema financiranja izobraževanja oseb s posebnimi potrebami in inkluzivnega izobraževanja vsake države. Namen je bil opredeliti značilnosti, izzive in možnosti trenutnega modela. Te izmenjave politik na ravni držav so priskrbele vire informacij na meta ravni, ki so bile



podlaga za dejavnosti projektne analize. Zabeleženi so bili, kot sledi:

- **Poročila držav:** Poročila držav opredeljujejo glavne prednosti in izzive v zvezi s financiranjem, upravljanjem in krepitvijo zmogljivosti, ki podpirajo sisteme držav za inkluzivno izobraževanje. Poročila držav so bila pripravljena pred študijskimi obiski držav. Dokončana so bila po študijskih obiskih držav na podlagi informacij in razprav na teh obiskih.
- **Poročila o študijskih obiskih držav:** Poročila o študijskih obiskih držav dokumentirajo glavno razpravo in izhodiščne točke vsakega obiska. Podajajo povzetek obiska in izčrpno analizo razprav.

Informacije o študijskih obiskih držav in poročila so na partnerskih straneh na voljo za **Italijo, Litvo, Nizozemsko, Norveško, Portugalsko in Slovenijo.**

Zbirno poročilo o projektu FPIES (Evropska Agencija, 2018) združuje ugotovitve, ki izhajajo iz vseh projektne dejavnosti, poročil držav, študijskih obiskov držav in poročil o teh študijskih obiskih. Poudarja vprašanja financiranja, dejavnike in ključne vzvode za zmanjševanje neskladij v izobraževanju s pomočjo uspešnih, stroškovno učinkovitih in pravičnih mehanizmov financiranja.

Na projektne ugotovitvah, predstavljenih v zbirnem poročilu, temelji *Okvir političnih smernic*, ki je glavni rezultat projekta FPIES (Evropska Agencija, sprejeto v tisk b).

Želena ciljna skupina in morebitni uporabniki tega *Okvira političnih smernic* so oblikovalci politike (odločitev) za inkluzivno izobraževanje, ki delujejo na različnih ravneh sistema – nacionalni, regionalni in lokalni. *Okvir političnih smernic* vključuje:

- pregled **političnih elementov**, ki podpirajo celovito politiko za financiranje sistemov inkluzivnega izobraževanja;
- predstavitev **političnega okvira**, ki poudarja medsektorska politična vprašanja, ter političnih ciljev in prizadevanj, ki so del celovite politike financiranja za sisteme inkluzivnega izobraževanja (povzeto v naslednjem poglavju);
- **orodje samopregledovanja**, ki temelji na predlaganem okviru. Razvito je bilo za podporo oblikovalcem politike pri razmisleku in razpravljanju o politikah financiranja inkluzivnega izobraževanja.

Splošni namen tega *Okvira političnih smernic* za financiranje je podpirati nadaljnje razprave med oblikovalci politike, ki v državah delujejo na nacionalni, regionalni in lokalni



ravni, glede politik financiranja sistemov inkluzivnega izobraževanja. Vse članice Agencije razumejo, da so takšne razprave ključne za izboljšanje izvajanja, odgovornosti in upravljanja v odnosu do teh sistemov.

OKVIR POLITIČNIH VPRAŠANJ, DEJAVNIKOV IN POGOJEV

V celovitem okviru politike za financiranje sistemov inkluzivnega izobraževanja se izobraževanje ne sme razumeti kot samo sebi namen. Predvsem je orodje za spodbujanje sistemov inkluzivnega izobraževanja, ki zagotavljajo kakovostne izobraževalne priložnosti za vse učence.

Ugotovitve projekta FPIES povezujejo mehanizme financiranja za sisteme inkluzivnega izobraževanja s pomembnimi vzvodi, ki podpirajo izvajanje uspešnih in stroškovno učinkovitih politik inkluzivnega izobraževanja. Politike inkluzivnega izobraževanja držav so vključene v sisteme za inkluzivno izobraževanje z več deležniki na več ravneh, ki zajemajo redno in posebno zagotavljanje. Med te sisteme spadajo medministrski in medsektorski mehanizmi, hkrati pa vključujejo vidike, ki niso izobraževalni in ki vplivajo na dostop učencev do visoko kakovostnega inkluzivnega izobraževanja. Zato je učinkovitost, tudi stroškovna, mehanizmov financiranja odvisna od temeljnih vzvodov za zagotavljanje sredstev, ki zajemajo sredstva in vire v integriranem okviru za medinstitucionalno sodelovanje in usklajeno zagotavljanje (Evropska Agencija, 2016; 2018).

Ta temeljna vprašanja povezujejo mehanizme financiranja za sisteme inkluzivnega izobraževanja s štirimi medsektorskimi vprašanji. Ta **vprašanja** določajo okvir za kakovost inkluzivnega izobraževanja in njegovo stroškovno učinkovitost kot pomembnih tem ali političnih razsežnosti za obravnavo pri izvajanju učinkovitih visoko kakovostnih ter stroškovno učinkovitih politik inkluzivnega izobraževanja.

Ta vprašanja so povezana s številnimi ključnimi **dejavniki** zagotavljanja sredstev, ki določajo pravično, uspešno in stroškovno učinkovito inkluzivno izobraževanje. Dejavniki so povezani s ključnimi **pogoji** financiranja, ki se štejejo za ključne za izvajanje učinkovitih politik financiranja (Evropska Agencija, 2018). Vprašanja, dejavniki in pogoji skupaj tvorijo orientacijski okvir za zagotavljanje financiranja in sredstev, ki so potrebni za sisteme inkluzivnega izobraževanja.





Prvo medsektorsko vprašanje: zagotavljanje, da so učenci uspešno vključeni v ustrezne priložnosti za izobraževanje

Izključitvene strategije, ki učencem odrekajo njihovo pravico do izobraževanja in inkluzivnega izobraževanja in/ali po nepotrebnem označijo učence, da potrebujejo uradno odločbo o posebnih izobraževalnih potrebah, bi morali preprečevati. Glavno sporočilo v podporo temu vprašanju je potreba po financiranju strategij, ki vodijo do izobraževalne inkluzije namesto izključenosti.

Kritični dejavniki zagotavljanja sredstev in medsebojno povezani ključni pogoji tega vprašanja so:

Ključni kritični dejavniki zagotavljanja sredstev	Ključni pogoji
politična zaveza pravici do izobraževanja za vse učence	<ul style="list-style-type: none">• finančna zaveza do inkluzivnega izobraževanja• zaveza do odličnosti za vse• naložba v razvoj različnih podpornih ukrepov za učence
vključevanje inkluzivnega izobraževanja v lokalni okvir na podlagi pristopa, ki temelji na skupnosti	<ul style="list-style-type: none">• vključevanje inkluzivnega izobraževanja kot ključne naloge in področja odgovornosti na vseh ravneh odločanja• spodbujanje družbene odgovornosti šol do inkluzivnega izobraževanja
spodbujanje pristopa šolskega razvoja	<ul style="list-style-type: none">• zagotavljanje trajnostnega ravnovesja med pristopi financiranja celotne šole (prepustnost) in pristopi, ki temeljijo na potrebah (vnos)• mehanizmi zagotavljanja sredstev, ki spodbujajo razvoj skupnosti inkluzivnega učenja



Drugo medsektorsko vprašanje: spodbujanje pristopa šolskega razvoja k inkluzivnemu izobraževanju

Mehanizmom financiranja, ki delujejo kot odvračilni dejavnik za inkluzivno izobraževanje, se je treba izogniti. Prožni sistemi financiranja morajo zagotoviti pristop razvoja šole, ki gradi učne skupnosti s pomočjo razvoja inovativnih in prožnih oblik poučevanja, ki združujejo uspešnost in enakost. Glavno sporočilo v podporo temu vprašanju je podpiranje šolskih skupin, da prevzamejo odgovornost za izpolnjevanje potreb vseh učencev.

Kritični dejavniki zagotavljanja sredstev in medsebojno povezani ključni pogoji tega vprašanja so:

Ključni kritični dejavniki zagotavljanja sredstev	Ključni pogoji
zagotavljanje spodbud za podporno učno okolje	<ul style="list-style-type: none">• finančna podpora za šole in učence, ki so izpostavljeni tveganju za doseganje slabšega uspeha, kot so ga sposobni doseči• mehanizmi zagotavljanja sredstev, ki podpirajo mreže za učenje
spodbujanje avtonomije šol	<ul style="list-style-type: none">• prožna uporaba javnih sredstev• organizacijska prožnost
vkjučevanje inkluzivnega izobraževanja v podporne mehanizme zagotavljanja kakovosti na šolski ravni	<ul style="list-style-type: none">• podpora za deljeno vodenje• ustrezna kombinacija sredstev za podporna in inovativna učna okolja



Tretje medsektorsko vprašanje: zagotavljanje inovativnih in prožnih učnih okolij

Neučinkoviti mehanizmi financiranja delujejo kot spodbuda za segregacijo in izključenost, kadar se poučevanje in podpora v rednih okoljih štejeta kot neustrezna za izpolnjevanje potreb učencev. To lahko vodi do tega, da deležniki menijo, da posebna okolja (to so ločene šole in razredi) nekaterim učencem zagotavljajo boljšo izobraževalno podporo. Glavno sporočilo v podporo temu vprašanju je, da so učinkoviti mehanizmi financiranja spodbuda za inkluzivno izobraževanje, kadar spodbujajo mehanizme krepitev zmogljivosti, ki deležnikom omogočajo razvijanje inovativnih in prožnih rednih učnih okolij za vse učence.

Kritični dejavniki zagotavljanja sredstev in medsebojno povezani ključni pogoji tega vprašanja so:

Ključni kritični dejavniki zagotavljanja sredstev	Ključni pogoji
omogočanje strategij za krepitev zmogljivosti	<ul style="list-style-type: none">• krepitev vloge lokalnih skupnosti, šol in učencev
omogočanje posebnim okoljem, da delujejo kot podpora za redna okolja	<ul style="list-style-type: none">• spodbude, da posebna okolja delujejo kot podporni centri• vključevanje vprašanj inkluzivnega izobraževanja v začetno in stalno strokovno usposabljanje/izobraževanje strokovnjakov, ki delajo v posebnih okoljih
vključevanje inkluzivnega izobraževanja v strokovni razvoj	<ul style="list-style-type: none">• vključevanje inkluzivnega izobraževanja v priložnosti za usposabljanje/izobraževanje učiteljev• spodbujanje zmogljivosti vodenja pri razvoju inkluzivnih šol• sodelovanje staršev pri možnostih usposabljanja/razvoja



Četrto medsektorsko vprašanje: zagotavljanje preglednih in odgovornih sistemov inkluzivnega izobraževanja

Mehanizmi dodeljevanja sredstev, ki spodbujajo etiketiranje učencev namesto prepoznavanja področij za razvoj v okviru podpore izobraževanju in njegovega zagotavljanja, so dolgoročno stroškovno neučinkoviti in nepravilni. Neučinkovito medsektorsko sodelovanje (tj. z zdravstvenimi in socialnimi službami) lahko povzroči podvajanje storitev in nedosledne pristope. Glavno sporočilo v podporo temu vprašanju je, da so sistemi financiranja in zagotavljanja sredstev, ki usklajujejo vprašanja učinkovitosti, uspešnosti in enakosti, jasno povezani z regulativnimi okviri, ki se osredotočajo na sistemsko upravljanje, odgovornost in izboljšavo.

Kritični dejavniki zagotavljanja sredstev in medsebojno povezani ključni pogoji tega vprašanja so:

Ključni kritični dejavniki zagotavljanja sredstev	Ključni pogoji
strategije upravljanja mrež, ki spodbujajo integrirane sisteme za inkluzivno izobraževanje	<ul style="list-style-type: none">• vključevanje upravljanja v šolske in lokalne mreže v meddisciplinarnem in medresorskem okviru
prehod od mehanizmov postopkovnega nadzora k odgovornim sistemom za inkluzivno izobraževanje	<ul style="list-style-type: none">• povezovanje financiranja z načrtovanjem sredstev na podlagi dejstev• razvijanje mehanizmov spremljanja, ki presegajo upravno skladnost• vzporejanje podatkov o financiranju s cilji inkluzivnega izobraževanja• vključevanje inkluzivnega izobraževanja v mehanizme poročanja in izkazovanja
vključevanje politik inkluzivnega izobraževanja v sistem zagotavljanja kakovosti	<ul style="list-style-type: none">• razvijanje obstoječih postopkov evaluacije z upoštevanjem vprašanj inkluzivnega izobraževanja kot ključnih pogojev za sisteme zagotavljanja kakovosti• razvijanje jasnega okvira zagotavljanja kakovosti inkluzivnega izobraževanja





ZAKLJUČNE PRIPOMBE

Ugotovitve na podlagi projekta Financiranje inkluzivnega izobraževanja in vse dejavnosti projekta FPIES (Evropska Agencija, 2016; 2018) kažejo, da ni idealnega načina financiranja inkluzivnega izobraževanja. Kot poudarja *Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij*:

... ni nobenega jamstva, da bi povečanje javne porabe samodejno prineslo boljše rezultate. Pravzaprav kaže primerjava rezultatov raziskave PISA [Program mednarodne primerjave dosežkov učencev] ter stopnje javne porabe za predšolsko in šolsko izobraževanje velike razlike v tem, kako učinkovito države članice porabljajo svoja sredstva. Ta dokaz kaže na ključni pomen povečanja učinkovitosti, tj. da se čim boljše izkoristijo omejena sredstva za zagotovitev kakovosti, pravičnosti in učinkovitosti (Evropska komisija, 2016, str. 3).

Politike inkluzivnega izobraževanja držav so vključene v sisteme za inkluzivno izobraževanje z več deležniki na več ravneh, ki zajemajo redno in posebno zagotavljanje. Ti sistemi za inkluzivno izobraževanje so v svoji trenutni obliki veliko bolj kompleksni kot splošni sistem izobraževanja. Na njih so zasnovane poti, po katerih se države približujejo inkluzivnemu izobraževanju.

Kot je predlagal Svet Evropske unije (2017), zajemanje vseh vidikov izobraževanja z vseživljenjskega stališča zahteva vključevanje medministrskih in medsektorskih vprašanj. Poleg tega zahteva inkluzijo vidikov, ki niso izobraževalni in ki vplivajo na dostop učencev do visoko kakovostnega inkluzivnega izobraževanja (ibid).

Ugotovitve na podlagi vseh dejavnosti projekta FPIES torej povezujejo uspešne in stroškovno učinkovite sisteme inkluzivnega izobraževanja s štirimi medsektorskimi vprašanji. Medsektorska vprašanja, ki jih podpirajo cilji in prizadevanja politik, so glavni dejavniki, ki prispevajo k razvoju uspešnih in stroškovno učinkovitih sistemov inkluzivnega izobraževanja, s katerimi se lahko zmanjšajo neskladja v izobraževanju.



LITERATURA

Evropska agencija za izobraževanje oseb s posebnimi potrebami in inkluzivno izobraževanje, 2016. *Financing of Inclusive Education: Mapping Country Systems for Inclusive Education [Financiranje inkluzivnega izobraževanja: vzporejanje sistemov držav za inkluzivno izobraževanje]*. (S. Ebersold, ur.). Odense, Danska. www.european-agency.org/resources/publications/financing-inclusive-education-mapping-country-systems-inclusive-education (Zadnji dostop: oktober 2018)

Evropska agencija za izobraževanje oseb s posebnimi potrebami in inkluzivno izobraževanje, 2018. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Resourcing Levers to Reduce Disparity in Education [Politike financiranja za sisteme inkluzivnega izobraževanja: vzvodi zagotavljanja sredstev za zmanjševanje neskladja v izobraževanju]*. (S. Ebersold, E. Óskarsdóttir in A. Watkins, ur.). Odense, Danska. www.european-agency.org/resources/publications/fpies-synthesis-report (Zadnji dostop: oktober 2018)

Evropska agencija za izobraževanje oseb s posebnimi potrebami in inkluzivno izobraževanje, sprejeto v tisk a. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Project Conceptual Framework [Politike financiranja za sisteme inkluzivnega izobraževanja: temeljni okvir projekta]*. (E. Óskarsdóttir, A. Watkins in S. Ebersold, ur.). Odense, Danska

Evropska agencija za izobraževanje oseb s posebnimi potrebami in inkluzivno izobraževanje, sprejeto v tisk b. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Policy Guidance Framework [Politike financiranja za sisteme inkluzivnega izobraževanja: okvir političnih smernic]*. (A. Watkins, E. Óskarsdóttir in S. Ebersold, ur.). Odense, Danska

Evropska komisija, 2016. *Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Izboljšanje in posodabljanje izobraževanja*. COM/2016/0941 final. Bruselj: Evropska komisija. eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX:52016DC0941 (Zadnji dostop: oktober 2018)

OECD, 2012. *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools [Enakost in kakovost v izobraževanju: podpiranje prikrajšanih učencev v šolah]*. Pariz: OECD Publishing

Svet Evropske Unije, 2017. *Sklepi Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o vključujoči različnosti, ki omogoča dostop do kakovostnega izobraževanja za vse*. (2017/C 62/02). eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2017.062.01.0003.01.SLV&toc=OJ:C:2017:062:FULL (Zadnji dostop: oktober 2018)



Svet Evropske Unije, 2018. *Priporočilo Sveta z dne 22. maja 2018 o spodbujanju skupnih vrednot, vključujočega izobraževanja in evropske razsežnosti poučevanja.* (2018/C 195/01). Bruselj: Svet Evropske Unije. eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32018H0607%2801%29 (Zadnji dostop: oktober 2018)

UNESCO, 2009. *Policy Guidelines on Inclusion in Education [Smernice politike o inkluziji v izobraževanju]*. Pariz: UNESCO

UNESCO, 2017. *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education [Priročnik za zagotavljanje inkluzije in enakosti v izobraževanju]*. Pariz: UNESCO



Sekretariat:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Tel: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Urad v Bruslju:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Tel: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org



www.european-agency.org